

Mika Kari sd ym.

Lakialoite laiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia (556/2007). Aloitteen mukaisesti muutettaisiin lain 11 §:n säädöksiä liittyen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) toiminnan rahoitukseen. 11 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että valtionavustusvaroja voitaisiin käyttää julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuvien toimintamenojen lisäksi julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyviin hankintoihin ja harjoitustoimintaan. Aloitteen tavoitteena on lisätä kestävyyttä, joustavuutta ja ennakoitavuutta MPK:n toiminnan järjestämiseen ja sille säädetyn julkisen hallintotehtävän hoitamiseen poistamalla varojen käyttöön liittyvät haitalliset hallinnolliset esteet.

PERUSTELUT

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta säädetään vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007). Laissa säädetään muun muassa vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen ja muun vapaaehtoisen maanpuolustustoiminnan sisällöstä, organisoinnista ja valvonnasta sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) organisaatiosta ja julkisista hallintotehtävistä. Lain 1 §:ssä säädetyn mukaisesti vapaaehtoisella maanpuolustuksella kehitetään muun muassa kansalaisten ja viranomaisten valmiuksia osallistua yhteiskunnan tukemiseen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä edistetään maanpuolustuskykyä.

Vapaaehtoisella maanpuolustustoiminnalla on tärkeä rooli yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden täydentäjänä. Siksi sen toimintaedellytyksistä on tärkeää huolehtia etenkin nykyisessä turvallisuustilanteessa.

Kiinnostus vapaaehtoista maanpuolustustoimintaa kohtaan on muuttuneen turvallisuusympäristön myötä kasvanut ja tarpeet sille ovat lisääntyneet. Erityisesti MPK:n määrärahapaineet ovat viime vuosina kasvaneet niin lisääntyneen kysynnän kuin myös yleisen kustannustason nousun vuoksi.

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 3 luvussa säädetään Maanpuolustuskoulutusyhdistyksestä. Lain 6 §:n 1 momentin mukaisesti Maanpuolustuskoulutusyhdistys on julkisoikeu-

Lakialoite LA 34/2025 vp

dellinen yhdistys, joka järjestää vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta ja toimii jäsenyhdistyksenä yhteistyöjärjestönä.

Lain 11 §:ssä säädetään MPK:n toiminnan rahoituksesta. 11 §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, jonka puitteissa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle myönnetään valtionavustusta sille 7 §:n 1 momentissa säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin. Valtionavustusvarat on säilytettävä erillään yhdistyksen muun toiminnan varoista. Lain 11 §:n 3 momentissa säädetysti MPK:n koulustoiminnan rahoitukseen käytetään suoritemaksuista ja mahdollisista jäsenmaksuista kertyviä tuloja sekä muita tähän tarkoitukseen osoitettuja varoja. MPK voi periä suoritteistaan maksuja.

Valtionavustuksia voi siis 11 §:ssä säädetyn mukaisesti käyttää MPK:lle säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin, joita ovat käytännössä henkilöstön palkat, kulukorvaukset, tapahtumien järjestelykulut, vuokrat ynnä muut vastaavat kulut. Nykyinen säädös ei kuitenkaan mahdollista valtionavustusrahojen käyttöä esimerkiksi tarpeellisiin materiaalihankintoihin tai kansainväliseen toimintaan. Näitä hankintoja ja toimintoja rahoittaakseen MPK on tähän mennessä joutunut turvautumaan erilaisiin avustuksiin.

MPK hoitaa vapaaehtoisen maanpuolustuksen julkista hallintotehtäväänsä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 7 §:n mukaisesti. Se vastaa muun muassa sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen, MPK:n tutustumistoiminnan sekä MPK:n kansainvälisen koulustoiminnan järjestämisestä, kehittää naisten mahdollisuuksia osallistua vapaaehtoiseen maanpuolustukseen ja järjestää siihen liittyvää koulutusta ja tutustumistoimintaa sekä ohjaa, tukee ja sovitaa yhteen jäsenjärjestöjen maanpuolustuskoulutusta. Ilman tarvittavia työ- ja koulutusvälineitä tai esimerkiksi kansainvälistä harjoitustoimintaa MPK:n ei kuitenkaan olisi mahdollista hoitaa näitä julkiseen hallintotehtäväänsä kuuluvia, 7 §:ssä säädettyjä tehtäviä tarkoituksenmukaisella tavalla. On ongelmallista, että näiltä osin MPK:n on turvauduttava ulkopuoliseen rahoitukseen, vaikka koko toiminnan perustana on julkinen hallintotehtävä.

Ylipäättään on ongelmallista, ettei julkista hallintotehtävää hoitava yhdistys saa valtiolta riittävästi rahoitusta sille säädettyjen tehtävien hoitamiseen, vaan se joutuu hakemaan toistuvasti avustuksia rahoitustaan täydentääkseen. Tämä ei ole kestävä ja ennakoitava tapa toteuttaa yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta keskeisen vapaaehtoisen maanpuolustuksen rahoitusta.

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 11 §:n säädösten muuttamista siten, että Maanpuolustuskoulutusyhdistys voisi jatkossa käyttää valtionavustusvaroja kaikkeen toimintaansa, jotta esimerkiksi tarpeellisten työ- ja harjoitusvälineiden hankkimisen osalta ei aiheudu turhia kapeikkoja ja jotta yhdistys ei joudu näiden osalta turvautumaan avustuksiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 868/2019, seuraavasti:

11 §

Toiminnan rahoitus

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, jonka puitteissa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle myönnetään valtionavustusta sille 7 §:n 1 momentissa säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin sekä julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyviin hankintoihin ja harjoitustoimintaan. Valtionavustusvarat on säilytettävä erillään yhdistyksen muun toiminnan varoista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 19.12.2025

Mika Kari sd
Paula Werning sd
Saku Nikkanen sd
Riitta Kaarisalo sd
Pia Hiltunen sd
Marko Asell sd